

JOLANDE JAKOBI, Psychologie C. G. Junga, Praha: Portál (edice Spektrum), 2013, 210 s., ISBN 978-80-262-0553-1,

přel. J. Menšíková, J. Kocourek, Zd. Jančařík

Tato kniha, jedna z nejlepších z četných monografií o díle C. G. Junga, vyšla v českém překladu již r. 1992, ale bez zajímavých barevných příloh, které nový překlad již obsahuje a které byly pořízeny „k lepšímu pochopení často velmi kondenzovaných myšlenek“. Dílo bylo poprvé publikováno roku 1940 a jeho nynější český překlad je z jeho pátého vydání, v nakladatelství Portál je to vydání první. Jolande Jacobiová, původem Maďarka, patřila mezi nejoblíbenější Jungovy žáčky a Jung sám toto její dílo označil jako „šťastný výklad oproštěný od balastu detailních poznatků“. K tomu by bylo možno dodat, že předmětná monografie je také „šťastně uspořádaným systémem“ Jungova díla, tématickou šíří i hloubkou záběru velmi rozsáhlého, k němuž najít klíč není lehké. Je označováno jako analytická psychologie, ale ve skutečnosti je obsáhlou metapsychologií, klinicky a filosoficky založeným dílem zahleděným daleko za hranice přísně vědecké empirie jeho doby. Jungovo pojetí lidské psychiky je ve srovnání s akademickou psychologií, i když mu nechybí empirické základy, velmi specifické a bylo ještě před půl stoletím pokládáno za vysloveně exkluzivní (témata alchymické symboliky, kolektivního nevědomí atd.), s výjimkou jeho velmi zdařilé typologie (pojmy introverze a extraverze se staly obecně uznávanými koncepty také ve faktorových modelech osobnosti), nauky o asociacích, asociálním experimentu, komplexech a dalším.

Avšak s tím vším a mnohým dalším se čtenář v knize, která je předmětem naší recenze, setká, najde zde Jungovy klíčové koncepty, vedle výše uvedených i další, precizně vysvětlené a zasazené do příslušných kontextů tak, že je spolehlivě veden do světa lidského duševního života, aby se mu otevřel široký obzor jeho transcendence i nesmírná hloubka nedohledného dna praforem imaginace, života archetypů. Tak se zájemce o Jungovo dílo postupně seznamuje s podivuhodným životem duše, posouvá své poznatky a přemýšlení do kouzla večerních krajin náboženství a esoteriky.

Monografie začíná výkladem podstaty a struktury psychiky, který kromě jiného zahrnuje ústřední tematiku, tj. vědomí a nevědomí, pojmy persona, komplex a archetyp. Druhá kapitola pokračuje kromě jiného pojednáním o zákonech psychické dynamiky (pojem libida, interakce psychických protikladů, formy přesouvání libida, progresu a regrese). Třetí, závěrečná a nejobsáhlejší část se týká praktického využití Jungova učení, které je však uvedeno několika důležitými teoretickými tématy, z nichž lze vyjmout zejména: vztah tohoto díla k exaktním vědám a kauzální a finální výklad nazírání. Těžištěm této části je podrobný výklad Jungova pojetí snů, ale jsou zde zařazeny i kapitoly o symbolech, znacích, smyslu neurózy, archetypech stínu, animy a animuse, struktury osobnosti (transcendentální sebejá [„Selbst“], persona), proces individuace, vztah analytické psychologie k náboženství a další. Kniha ukončuje stručný životopis C. G. Junga. Třetí část je uvedena stručnou poznámkou o dvojím aspektu „jungovské psychologie“, kde je zdůrazněno, že je také prostředkem „uzdravování“ člověka a že „se svou podstatou vymyká všem abstraktním výkladům“. „Je nezbytné zakusit její účinek na sobě samém“, neboť je „nejosobnější zkušeností, jejíž subjektivita je její nejúčinnější pravdou“.

Jungova analytická psychologie totiž otevírá pohled do údolí i výšek lidského duchovního života, dnes tak trapně zneužívaného pověrami a náboženským sektářským a nahrazovaného komercializovanou sentimentalitou, kýčovitou pseudo-erotikou a dalšími artikly se vzrušujícími podněty k dobrodružným experimentům s lidskými city a touhami.

prof. Milan Nakonečný
(TF JU, M.Nakonecny@seznam.cz)